

PARLAMENT DE CLAUSURA

del Primer Curs de Conferències

Commemoratives del Renaixement Català,

per Ferran Valls i Taberner

Llegit per Josep M.ª Xicota

(Dia 8 de juliol)

En aquest primer cicle de Conferències commemoratives del Centenari de la Renaixença, que tinc l'honor de clausurar, han estat presentats a la vostra consideració diversos aspectes d'aquell moviment gloriós i fecund al qual rendim ara un cordial homenatge curull de sentiments d'admiració i de gratitud.

Els fruits d'aquest procés centenari de reconstrucció col·lectiva han estat tan considerables i tan beneficiosos, que avui, en girar la vista enrera i llançar una ullada ràpida al descabdellament progressiu de l'obra del Ressorgiment català, hom en resta per força meravellat i alhora sent una ben viva reconeixença envers tots aquells homes esforçats i generosos, plens de noble idealisme i de patriòtica fervor, que amb fe i perseverança exemplars varen treballar

decididament per la reconstrucció total del nostre poble, maldant per la reivindicació dels seus drets, per la rehabilitació i enaltiment de la llengua pròpia, per la restauració de totes les característiques de la nostra comunitat històrica i la conservació de la seva fesomia moral, per la consagració triomfant de l'esperit patri i de cada una de les seves peculiars manifestacions, i laborant sempre en defensa de totes les aspiracions vitals de la nostra terra.

Un dels aspectes que han estat posats de relleu en el cicle de Conferències que ara cloem, és el de la influència del periodisme català en aquesta obra magnífica del desvetllament del nostre poble.

Certament escau ben apropiadament a l'activitat de l'Associació de Periodistes de Barcelona la tasca de mostrar i fer palesa la participació que la nostra premsa periòdica ha tingut en el desdoblament i propagació del sentiment catalanista. Amb tota raó va dir el Sr. Duran i Ventosa, en la seva remarcable conferència inaugural del cicle que ara fineix, les següents paraules: «Ben justificadament pot l'ASSOCIACIÓ DE PERIODISTES DE BARCELONA, en adherir-se, com ho ha vingut fent, a la Commemoració del Centenari de la nostra Renaixença, afirmar que una bona part d'ella es deu a la tasca constant, amagada sovint, però eficaç sempre, del periodisme català.»

I aquesta cooperació tan eficient de la nostra premsa a l'obra general de la Renaixença, és tant més important per tal com no solament ha contribuït a l'expandiment i progrés d'aquesta amb la funció divulgadora i amb la tasca de propaganda que li són connaturals, sinó també perquè els principals repre-

sentants del moviment literari i polític catalanista han actuat en el periodisme, exercint no pocs ben intensament, encara que no exclusivament, aquesta noble professió.

L'Aribau mateix, autor de l'Oda memorable, el centenari de la publicació de la qual celebrem actualment, entre els diversos aspectes de la seva personalitat comptà amb el de l'activitat periodística, gens menyspreable, ans bé digne de la major estima i admiració. Els bells articles que publicà en «El Europeo», pels anys 1823-24 han estat ara oportunament reproduïts en versió catalana per la benemèrita «Editorial Barcino» que els ha aplegat sota el títol *Art i Política* en un volum de la seva Col·lecció Popular. D'altres treballs periodístics de l'Aribau, plens d'interès i notables per llur vigoria, quedaren estampats damunt les planes del «Diario Constitucional de Barcelona» i en altres periòdics i esperen encara l'oportunitat d'una iniciativa semblant a l'abans indicada de l'«Editorial Barcino» que els tregui novament a la llum i, anostrant-los, els divulgui i els faci conèixer a les generacions actuals.

Noble figura la de Bonaventura Carles Aribau, digna certament de l'homenatge que li retem, no sols per haver compost aquella famosa Oda que ha estat considerada com el primer crit del nou sentiment patriòtic, com el punt de partida de la nostra resurrecció històrica, sinó així mateix per tants altres escrits valuosos com ell ens llegà també, per les diverses empreses de mèrit indubtable que va realitzar, pel complex admirable de la seva activitat i del seu talent. Molts dels caires remarcables de la persona-

litat de l'Aribau massa sovint han estat oblidats a casa nostra. Com escriptor del qual coneixem el conjunt de la producció en prosa en llengua castellana va adquirir un to i una qualitat excel·lents; el seu estil correcte i clar, el seu sentit d'elevació, «que l'enlaira—com digué Corominas—pel damunt de tota idea vulgar i de tota passió dominant i que penetra fins al fons de la veritat, palesant l'altura de la seva ment i la delicadesa del seu sentiment», la seva extensa i sòlida cultura, la seva sensibilitat exquisida, el seu fi esperit d'observació i la riquesa de la seva erudició, exempta sempre de pedanteria, són qualitats exímies que augmenten considerablement el relleu i el prestigi que aquell Patriarca de la nostra Renai-xença ha aconseguit entre la nostra gent com a autor de l'Oda famosa.

I des de l'Aribau fins els nostres dies quants i quants no han estat els homes preclars de la Renai-xença literària i els capdavaners assenyalats del nostre moviment de reivindicació política que han tingut una activitat periodística remarcable i destacada, i que en la premsa, així en la publicada en català com en l'editada en llengua castellana, han cooperat amb la seva ploma a la difusió i exaltació dels ideals de catalanitat i a donar al nostre poble una orientació política pròpia. Amb gran justesa i oportunitat ha recordat també en la ja alludida conferència l'il·lustre Duran i Ventosa, que «des de Bal-mes a Maragall i Miquel dels Sants Oliver, passant per Mañé i Flaquer i tants i tants d'altres, hi ha hagut a Catalunya en tota aquesta centúria que suposem començada amb l'aparició de l'Oda de l'Aribau,

centenars de periodistes il·lustres que han contribuït al desvetllament de l'esperit català i a la represa de la nostra consciència col·lectiva, amb tot i no haver-se decidit a emprar exclusivament la nostra llengua en els seus treballs periodístics publicats a Catalunya».

Certament no havem de deixar de reconèixer «la part important amb la qual ens ha ajudat i ajuda encara el periodisme que, per les raons que siguin, ha vingut servint-se o encara es serveix de la llengua castellana, però que no pot ni vol amagar l'íntim sentit d'espiritualitat catalana.»

D'altres conferencians us han exposat en llurs respectives peroracions la significació i la vàlua de diverses personalitats catalanistes que tingueren una forta personalitat literària, jurídica o política, i que es destaquen també en l'esfera del periodisme. Aquell patrici eminent i exemplar que fou En Prat de la Riba, en la personalitat del qual, tan complexa com equilibrada, la professió periodística i especialment la funció de l'articulista polític és un dels factors més notables i interessants; aquell orador eloqüent, poeta fogós i periodista incansable que fou l'eximi Canonge Collell; aquell altre patriota entusiasta i juriconsult sapient que fou En Narcís Verdaguer i Callís; i aquell jove escriptor malaguanyat que a la flama roent de l'ideal català que l'encenia, ajuntava una sensibilitat literària exquisida i un sentit crític afinadíssim, vull dir, com ja ho haureu endevinat, En Joaquim Folguera; tots ells us han estat presentats en disertacions admirables per homes tan competents i assenyalats com En Joaquim Pellicena, l'amic i el company dilectíssim que durant un bon

nombre d'anys ha vingut presidint amb encert i a satisfacció de tots, la nostra Associació; pel distingit escriptor vigatà En Joan Anglada; pel literat de merescuda reputació En Miquel Poal Aregall; i pel selecte i inspirat poeta que és avui una de les personalitats més rellevants i considerables de la vida literària catalana, el meu caríssim amic En Josep Maria Lòpez Picó. Ells us han donat la silueta perfecta, acabada i exacta d'aquells homes gloriosos i orientadors. I així mateix el poeta llorejat i de ben guanyada anomenada, Mn. Camil Geis, us ha fet conèixer una sèrie de figures il·lustres del periodisme gironí, de les quals les més representatives foren Mestres en Gai Saber, proclamats en la venerable institució dels Jocs Florals de Barcelona, i que treballaren també perseverantment i amb notòria eficàcia en diversos camps de l'activitat catalana, contribuint amb llurs esforços meritíssims a intensificar el sentiment de catalanitat en el nostre poble.

En repassar les notícies, impressions i consideracions aciençadíssimes que els il·lustres conferencians alludits us han explicat en llurs suggestives dissertacions, no pocs són els punts que m'agradaria subratllar encara. Però el temps avança i jo no voldria abusar de la vostra atenció ni donar a aquest senzill comentari final excessives proporcions. Dues coses, només, per acabar, us diré molt breument i com a meres notes marginals a algunes de les conferències precedents: Es una d'elles el parentiu freqüent que hom pot remarcar entre la producció poètica i l'actuació periodística de no pocs dels homes cabdals o dels més reputats de la nostra Renaixença literària,

i és l'altra constatació, l'aportació que a la dita Renaixença i al moviment polític que en derivà han dut totes les contrades de la terra catalana, la qual en refer la seva unitat espiritual i reconstituir la seva consciència política no ha tingut en cap de les comarques que la integren, en cap dels nuclis de població que són elements substancials de la seva vida, falla, absència ni deserció alguna, ans bé ha pogut ostentar la nota d'integralitat i de cohesió característica d'un poble que té personalitat pròpia acusada i definida.